

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

17 פברואר 2021

המערער

עזרא עזרא

המשיב

המוסד לביטוח לאומי

בפני השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

ב"כ המערער עו"ד משה יונאי, עו"ד הילה יד שלום
ב"כ המשיב עו"ד חנן פוטרמן

פרוטוקול

הערת בית הדין: הדיון מתקיים באמצעות היוועדות חזותית בהסכמת הצדדים וב"כ. תשומת לב הצדדים כי אין להקליט הדיון.

עו"ד פוטרמן: קיבלתי את התיק וראיתי שמדובר בהרבה מסמכים וזה מלווה אותו 9 שנים את המערער, אני מכיר את נטיית בית הדין הארצי במקרים של מחלות קשות לתת עוד אפשרות למינוי מומחה נוסף, חשבתי שאם הנושא יעלה אני אבוא לקראתו, אבל יש כמה ספקות כאן, ואומר מה מפריע לי. ראשית לגבי הקשר הסיבתי, המומחה קובע כאן יתכן וכן קיים קשר סיבתי בין תנאי העבודה לבין המחלה בסבירות 50%, אם היה כותב "קיים קשר סיבתי".. ברגע שהוא אמר יתכן... כמו שמכירים את פסיקת בית הדין, צריך לקבוע פוזיטיבית שיש קשר סיבתי. זה לא קשר וודאי של 50%, לדעתי לא היה מקום בנסיבות אלו לעבור את המשוכה הראשונה ולהתקדם לשנייה. לגבי החשיפה, יש כאן שני אירועים לא מוסברים, גם כשערכו את הבדיקות... שני מועדים שהחשיפה שם גבוהה פי כמה, המומחה אומר שזה בלתי רגיל, זה מראה תקלה או זליגה, זה לא אמור להיות שכך כל הזמן פועלים. אין להם הסבר לעניין הזה. לא ראיתי עוד בדיקות שנעשו כדי לבדוק האם זה המצב הרגיל, על פניו זה לא תקין ונראה כמו תקלה. לא ראיתי התייחסות שאומרים היה פה משהו לא תקין. בבדיקות הגופניות שעשו לו – הם יצאו תקינות. גם אם הייתה כאן חשיפה או זליגה של החומר פי 14

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

מהרגיל, עדיין בבדיקות וזה מה שקובע, בבדיקות שעשו הם יצאו תקינות. המומחה
אומר שהיה מצופה שיימצא משהו בלתי תקין בבדיקות והן יצאו תקינות.
המומחה מפנה ומסביר בנזן הוא לא חומר מסרטן אבל לא למחלה של המערער. לא ל-
NHL. אם היו אומרים שזה מסרטן למחלה הזו, ואחרי שהבדיקות יצאו תקינות. זה
לא המצב הרגיל. בנזן החומר שהוא נחשף אליו הוא לא הגורם המסרטן למחלת NHL
שבה לוקה המערער.

לגבי העישון, ברגע שהובהר שהנתונים שונים ממה שהמומחה חשב, ייאמר לזכותו הוא
אמר אני מייחס לו 0. ההשפעה של העישון אפסית.
יש כאן גורמי סיכון אחרים, תקופת חביון, הגיל משחק תפקיד, והסכרת. לכן הוא אומר
זה לא עובר 20%.

השאלה אם יש בחוות דעת המומחה לדעתו של בית הדין תשובה שלא מספיק ברורה,
לא מספיק מנומקת. איך המערער ובית הדין הארצי מתמודדים עם הקביעה של
המומחה שאין קשר סיבתי בין החומר בנזן לבין המחלה מסוג NHL? המאמרים והדעה
הרפואית שקושרת בין NHL לבנזן לא מספיקים כדי להצדיק את הקביעה שיש קשר
סיבתי. מה המשמעות של המילה יתכן?

אני חושב שלמנות כאן מומחה נוסף ולטעת במערער תקוות שווא... העבירו לי עוד
מסמכים בעניין הזה שבנזן הוא לא גורם מסרטן לסוג NHL. אתמול עשיתי עוד
היוועצות.

עו"ד יד שלום: מעבר לעובדה שהמומחה חזר במס' הזדמנויות על העמדה העקרונית
שלו שהוא סבור שיש קשר סיבתי, גם בית הדין קמא בפסק דינו יצא מנקודת מוצא
שלא זו המשוכה שעליה מבוסס התיק וההכרעה בפסק הדין התבססה על שאלת מאזן
ההשפעות. לכן בזהירות אני אומרת שהדיון כרגע כיוון שהמוסד לא ערער אמור
להתמקד בשאלת מאזן ההשפעות.

כמו כן ההפניה של חברי לרופא המוסד, אני סבורה שהמומחים של בית הדין מפנים ל-
IARC כגורם בר סמכא המבוסס על ספרות מדעית מעודכנת ביותר והמומחה ד"ר גפן
מפנה ומצטט בחוות דעתו, את החלקים הרלוונטיים כי לפי IARC לא רק שבנזן מוכר
כמסרטן וודאי בבני אדם אלא גם הוא מוכר כגורם לסרטן מסוג לימפומה. מחלת

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

1 התובע משתייכת לקבוצת הלימפומה, ולכל אורך חוות הדעת ברור כי המומחה למעשה
2 יוצא מנקודת מוצא שיש קשר סיבתי.

3 חברי התייחס לשאלת החשיפה והנחת המומחה בדבר קיום תקלות במועדי הבדיקות,
4 אבקש להפנות את בית הדין לבקשתנו מיום 15.7.20 להחלפת המומחה, בה הבאנו את
5 כל הנתונים מהם עולה שמדובר בבדיקות שנלקחו באופן אקראי, מבלי שהמעביד או
6 העובד ידעו מראש כי במועד זה ייערכו בדיקות סביבתיות. לא זו אף זו, הבדיקות נערכו
7 כאשר אותם עובדים שהיו במשמרת, הם אלו שלגופם הוצמד המד, על כן ומשלא
8 הובאה כל טענה או אסמכתא שהבדיקות אינן משקפות, אנו סבורים שלא ניתן היה
9 ומדובר בחריגה מסמכות המומחה להסיק שמדובר בבדיקות למעשה לא מהימנות.

10 שהרי מה המשמעות של הקביעה, המשמעות היא שהמומחה אם איני רואה סיבה
11 למדידה הגבוהה, אני לא רואה בדיקה שמאותו יום, שמצדיקה את המדידה, הווה אומר
12 המדידה אינה מהימנה. קביעה כזו אינה בסמכות המומחה. שנית, הבדיקות הרפואיות
13 עליהן התבסס המומחה הן בדיקות שלא נמדדו באותם מועדים בהן נערכו הבדיקות.
14 המומחה התייחס לבדיקות מחודש יולי, הראינו בסיכומים, מפנה להודעת הערעור עמ'
15 14-16, שם ניתן לראות שהבדיקות שעליהן הסתמך המומחה והובאו בחוות דעתו נמדדו
16 בחודש יולי 2001 והמדידות הסביבתיות הן בחודש ינואר. לכן מסקנת המומחה בדבר
17 אי התאמה לא יכולות לעמוד. חברי צריך להבין שכל החומר של הבדיקות נמצא בתיק
18 שסופק ע"י המעביד, הועבר הן לחברי הן למוסד והן לנו, ואחרי דייג מעמיק אלו
19 הממצאים שנמצאו.

20 אנחנו סבורים שלאור העובדה שחל שינוי בעמדת המומחה בנושא גורמי הסיכון לאורך
21 תשובותיו, הן בנושא העישון שירד כליל מהפרק, והן בנושא הסכרת, שלמעשה המומחה
22 אמר בצורה ישירה שאין מדובר בגורם מסרטן והאזכור שלו מלכתחילה היה על מנת
23 שיעמוד בפני בית הדין תמונה מלאה של עולם המחקר. אנו סבורים שלא ניתן לבנות על
24 בסיס אמירה כזו השפעה של 80% סיכון, או השפעה של 60% סיכון או כל השפעה
25 אחרת. אנחנו ביקשנו הן בחוות הדעת, הן בשאלות הראשונות והן בשאלות השניות כי
26 המומחה יכמת את מידת ההשפעה שהוא מייחס לכל גורם על מנת שניתן יהא לעקוב
27 אחר הלך מחשבתו.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

1 יותר משאני מצפה לדעת מה שיעור ההשפעה פר גורם, הייתי מצפה לדעת כיצד הוא
2 שינה את שיעור ההשפעה הכולל לאחר השינוי בעמדתו בנוגע לגורמי הסיכון. אני מפנה
3 לעב"ל נורי נעמני בו גם היה ד"ר גפן, עב"ל 10202-04-14, מיום 9.8.18. בו ד"ר גפן סבר
4 תחילה שהמערער עישן 4 קופסאות סיגריות ביום ובהתאם לכך קבע שהשפעת העבודה
5 קטנה מ-20%, ולאחר שנשאל אם נתוני העישון שהיו מובאים בפניו היו שונים, הוא
6 הסביר שלו היו מובאים נתוני עישון אחרים הוא היה סבור שהשפעת העבודה עולה. לכן
7 אני סבורה שגם אותו מומחה יודע להתייחס ולתת משמעות לשינוי נתונים במקרים
8 אחרים, בענייננו לצערי זה לא קרה. זה למעשה מוקד הערעור.

9
10 עו"ד פוטרמן: שמעתי את דברי חברתי אני רוצה לומר לגבי העישון, דווקא בגלל
11 שהמומחה אומר עכשיו שזה 2 סיגריות זה אפסי, זה דווקא מחדד שהוא לא נצמד
12 לדעתו אלא אמר... יש גורמים אחרים, בכל מקרה אני מבין שיש כאן איזשהו, הקושי
13 כאן בגלל שמדובר במחלה קשה ובית הדין מקל במקרים האלה, אני סבור שזה לא
14 המקום, על אף זאת בניגוד לעמדה שלי במקרה הספציפי הזה אני כן אסכים רק בגלל
15 המלצת בית הדין וכי מדובר במחלה קשה, אינני סבור שזה המקרה אבל אני מקבל את
16 המלצת בית הדין ומסכים במקרה הזה.
17 בשורה התחתונה, אני מסכים להמלצת בית הדין למינוי מומחה נוסף בתחום
18 התעסוקתי.

19
20 עו"ד יד שלום: המטולוג או אונקולוג יכלו לתת אולי מענה יותר מהימן אבל אני
21 מסכימה שהמומחה הנוסף יהיה רופא תעסוקתי.

22
23 עו"ד יונאי: אנחנו במהלך הדיון ביקשנו להביא 2 חוות דעת שהוגשו במסגרת התיק,
24 אני מדבר על חוות הדעת פרופ' מיכה ופרופ' אמיתי, אך לפני כשבועיים ביום 4.2 ניתנה
25 החלטה בבית המשפט המחוזי בעניין התיק המתנהל שם בתביעה ייצוגית, ושם חוות
26 הדעת הוגשו, מן הראוי שחוות הדעת אם הולכים למומחה חדש שיהיו מודע לחוות
27 הדעת של פרופ' אמיתי ופרופ' בר חנא.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 20-11-25048

עו"ד פוטרמן : אין לי כוונה להוסיף חוות דעת שלא עמדו בפני המומחה ד"ר גפן. אני רוצה שהבסיס יהיה אותו בסיס.

עו"ד יד שלום : הוגשה לפני כשנה תביעה ייצוגית בבימ"ש המחוזי של עמותת אזרחים למען הסביבה נ' מפעלים מזהמים, התביעה כעיקרון מתייחסת לנזקים בריאותיים לתושבי חיפה והסביבה ומתייחסת אך ורק למחלת התובע ולסרטן ריאות, באותה תביעה שנתמכת בהרבה מאוד חוות דעת קיימות 2 חוות דעת שעוסקות ישירות בשאלת הקשר הסיבתי בין NHL לבין חשיפה לחומרים מסרטנים וביניהם בנזן שהוא הרלוונטי לתיק פה, ומהווה אחד מהחומרים העיקריים המזיקים. לכן ביקשנו מבית הדין קמא לצרף את חוות הדעת הללו על מנת שיעמדו בפני ד"ר גפן מאחר והן מכילות ספרות מדעית עדכנית ומפורטת ומסתמכות עליה. בית הדין קמא לא קיבל את הבקשה זו הסיבה שהן לא עמדו בפני המומחה. כאשר ממנים מומחה חדש מן הראוי שתעמוד בפניו התשתית המדעית המלאה שמובאת ע"י מיטב המחקרים.

עו"ד יונאי : כדאי גם להעביר את התשתית המעודכנת שניתנה למומחה הראשון, כלומר על כך שהעישון הוא 2 סיגריות ביום ועל כך שלא היה שימוש באביזרי מגן. אפשר להפנות להחלטת ההבהרה של בית הדין מיום 17.6.19.

עו"ד פוטרמן : אני רוצה לראות את ההחלטה של בית הדין קמא שדחתה את הבקשה לצירוף חוות הדעת.

עו"ד יד שלום : לא הייתה החלטה, זה עלה בדיון. מדובר בבקשה מס' 56.

עו"ד פוטרמן : אני לא יכול להשיב כרגע באשר לצירוף חוות הדעת ואני צריך לבדוק את זה.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

עו"ד יונאי: לשאלת בית הדין אם ניסינו לטעון למחלת מקצוע, אני משיב שזה עלה בכתב התביעה, לכן אני מסכים שכדאי לשאול את המומחה הנוסף שימונה שאלות גם בקשר לכך.

עו"ד פוטרמן: גם את הנושא הזה עליי לבדוק ואודיע תוך 14 יום.
לגבי הוספת התיקון העובדתי בהתאם להחלטת ההבהרה, אני מסכים.

פסק דין

בהסכמת הצדדים התיק מוחזר לבית הדין האזורי לצורך מינוי מומחה רפואי נוסף מתחום הרפואה התעסוקתית, על סמך התשתית העובדתית שהועברה לד"ר גפן ובתוספת החלטת ההבהרה מיום 17.6.19.

חוות הדעת של ד"ר גפן כמו גם תשובותיו לשאלות ההבהרה לא תועברנה למומחה החדש.

המוסד יודיע לבית הדין האזורי תוך 14 יום אם הוא נותן הסכמתו לצירוף חוות הדעת של פרופ' בר חנא ופרופ' אמיתי במסגרת החומר הרפואי שיועבר למומחה החדש. ככל שלא ייתן הסכמה, ייתן בית הדין את החלטתו בבקשת הצירוף.

בנוסף יודיע המוסד לבית הדין האזורי תוך 14 יום אם הוא נותן הסכמתו לכך שתופנינה למומחה החדש גם שאלות בקשר לקיומה של מחלת מקצוע נוכח "הרעלת בנזן". ככל שלא ייתן הסכמה, ייתן בית הדין האזורי את החלטתו בקשר לכך.
אין צו להוצאות.

ניתן היום ה' אדר תשפ"א, 17/02/2021 במעמד הנוכחים.

סיגל דוידוב-מוטולה, שופטת

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 25048-11-20

- 1
- 2
- 3

הוקלד על ידי שרון גולדברג

